

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a členů JUDr. Václava Dudy, JUDr. Petra Kulawiaka, Mgr. Ing. Michala Hanycha, JUDr. Petra Čápa a prof. JUDr. Markéty Selucké, Ph.D., v právní věci navrhovatele: **Mgr. Jan Tichý**, o návrhu na **obnovu řízení** vedeného u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 8/2017,

t a k t o :

- I. Návrh Mgr. Jana Tichého, nar. X, X bývalého soudce Okresního soudu v Jindřichově Hradci, ze dne 4. 1. 2022, na obnovu kárného řízení ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 8/2017 **se** podle § 22 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, za přiměřeného použití § 283 písm. d) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

z a m í t á .

- II. Navrhovateli se vrací zaplacený soudní poplatek za řízení ve výši 5 000 Kč, který mu bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Navrhovatel podal dne 4. 1. 2022 návrh na obnovu řízení vedeného u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 8/2017. To bylo zahájeno návrhem předsedy Okresního soudu v Jindřichově Hradci ze dne 22. 11. 2017 primárně na zjištění nezpůsobilosti navrhovatele k výkonu funkce soudce, současně ovšem i na posouzení jeho kárné odpovědnosti. Kárný soud konstatoval, že řízení podle části III. a IV. zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, v rozhodném znění (dále jen „kárný zákon“) jsou samostatná a na sobě procesně nezávislá. Dospěl proto k závěru, že je třeba konat řízení o obou těchto návrzích současně; zjistit rozhodné skutkové okolnosti a ty předně konfrontovat se zákonnými podmínkami nezpůsobilosti soudce vykonávat soudcovskou funkci, případně s definicí kárného

provinění. Jelikož byly v řízení tvrzeny psychické obtíže navrhovatele, jež mu měly bránit ve výkonu funkce soudce, ustanovil kárný soud za účelem zjištění jeho zdravotního stavu znalecký ústav z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie - Všeobecnou fakultní nemocnici v Praze. Soud popsal typické činnosti vykonávané soudcem okresního soudu, označil míru jejich intelektuální náročnosti a obvyklé psychické zátěže; znaleckému ústavu pak uložil odpovědět na konkrétní otázky týkající se způsobilosti navrhovatele vykonávat svou funkci. Znalecký ústav dospěl k závěru, že navrhovatel není s ohledem na své duševní poruchy vždy schopen podávat ve funkci soudce nalézacího soudu dlouhodobě vysoký pracovní výkon; jeho stav je přitom trvalého charakteru, neboť obvykle jsou poruchy tohoto typu ne zcela vyléčitelné. Navrhovatel dlouhodobě (prakticky od staršího dětského věku a bez významné změny v čase) trpí psychickou poruchou spočívající v tom, že nezávisle na své vůli upadá do stavů, kdy promýšlí různé momenty historie a uvažuje, jaké v nich byly alternativy historického vývoje. Těmto myšlenkám propadá, aniž by byl schopen je svou vůlí upozadit; nechá se „vtáhnout“ do úvah trvajících více dní po sobě, často kvůli tomu několik nocí nespí. Přemýšlení o alternativní historii má u něj podobu nutkání tak činit; není schopen se z toho vymanit a začít myslet na něco jiného. Jeho stav v době, kdy promýšlí historické alternativy, lze označit za svého druhu „rauš“. Ataka trvá několik (cca 4 až 6) týdnů a v podstatě mu brání po tuto dobu normálně fungovat jako soudce, jelikož není schopen se soustředit. Obvykle se mu ročně přihodí dvě či tři takovéto ataky; není přitom schopen předem odhadnout, kdy se ataka dostaví, nicméně je schopen rozpoznat, že přichází. Soud zjistil, že navrhovatel byl v roce 2018 kvůli psychickým problémům třikrát v pracovní neschopnosti (v délce 15, 25 a 18 pracovních dnů).

[2] Řízení bylo skončeno rozhodnutím kárného soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 16 Kss 8/2017 – 249, jímž byl navrhovatel shledán nezpůsobilým k výkonu funkce soudce, neboť mu nepříznivý zdravotní stav dlouhodobě nedovoluje vykonávat jeho funkci (dále též „rozhodnutí o nezpůsobilosti“). Kárný soud naznal, že navrhovatel trpí dlouhodobou, desítky let trvající psychickou poruchou, která jej obvykle po dobu desítek pracovních dnů ročně vyřazuje z běžného života a po tento čas mu brání vykonávat funkci soudce; v době, kdy je postižen atakou, není schopen se soustředit na náročnou intelektuální činnost, jež je s výkonem funkce soudce spojena, vést jednání a vyřizovat běžnou agendu. Jeho situaci označil za zjevně nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 91 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, v rozhodném znění (dále jen „zákon č. 6/2002 Sb.“), který mu nedovoluje vykonávat funkci soudce; zároveň jde o překážku dlouhodobou, trvající řadu let. Kárný soud zdůraznil, že pro účely posouzení podmínek nezpůsobilosti k výkonu funkce soudce je irelevantní, jaká je přesná zdravotnická klasifikace (diagnóza) psychických problémů navrhovatele; rozhodující je, jak se tyto projevují ve vztahu k výkonu jeho funkce, jak jsou časté a zda jde o problémy dlouhodobé. Jako podstatné soud dále shledal, že neexistovala rozumná naděje na takové zlepšení zdravotního stavu navrhovatele v dohledné době (tj. v době příštích několika měsíců či max. jednoho až dvou let), které by znamenalo, že se mu vrátí schopnost funkci soudce vykonávat bez významných obtíží.

[3] Kárný soud dále konstatoval, že vyslovením nezpůsobilosti navrhovatele k výkonu funkce soudce byl zkonsumován i předmět řízení o návrhu na zahájení kárného řízení proti němu; samostatně o něm proto nebylo rozhodováno. Důvody obou návrhů byly dle soudu založeny na totožném okruhu rozhodných skutečností, a sice že navrhovatel

nepodával ve funkci soudce dostatečný pracovní výkon. Návrh na zahájení kárného řízení předseda okresního soudu podal pouze pro případ, že by kárný soud dospěl k závěru, že podmínky pro zjištění nezpůsobilosti navrhovatele vykonávat soudcovskou funkci nejsou dány. V konkurenci obou těchto řízení před kárným soudem má přitom přednost to, jehož účelem je zajistit, že funkci soudce vykonává jen osoba k tomu ze zdravotních hledisek způsobilá, a to před řízením, jehož převažujícím účelem je přimět soudce k řádnému plnění jeho ústavních a zákonných povinností.

II. Návrh na obnovu řízení a další podání

[4] Navrhovatel v návrhu ze dne 4. 1. 2022 uvádí, že se domáhá obnovy řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017 z důvodu skutečností kárnému soudu dříve neznámých, kvůli nimž je namístě jinak rozhodnout o jeho vině i uloženém opatření. Předkládá přehled rozhodnutí kárného soudu týkajících se průtahů soudců, jež byly vydány od 9. 1. 2019 do 31. 12. 2021 (viz příloha A ze dne 30. 1. 2022). Poukazuje na to, že v tomto období byl pro průtahy v řízení odvolán z funkce jediný soudce (věc sp. zn. 11 Kss 7/2018); v případě navrhovatele přitom byly tvrzeny podstatně kratší průtahy, navíc za ně nebyl v minulosti opakovaně potrestán. Navrhovatel odkazuje též na kárná opatření uložená za průtahy např. ve věcech sp. zn. 11 Kss 4/2020 či 16 Kss 5/2018. S ohledem na judikaturu kárného soudu v tomto období má za to, že za své prohřešky měl být potrestán maximálně srážkou z platu ve výši 5 % na dobu 12 měsíců. V době vydání rozhodnutí o nezpůsobilosti tato rozhodovací praxe ještě neexistovala, a proto nemohla být soudu známa. Navrhuje provést důkaz veškerými meritorními rozhodnutími Nejvyššího správního soudu ve věcech Kss vyhlášenými od 9. 1. 2019 do 31. 12. 2021.

[5] Dále předkládá též přehled rozhodnutí kárného soudu týkajících se průtahů soudců, jež byly vydány od 1. 1. 2014 do 9. 1. 2019 (viz příloha B ze dne 30. 1. 2022). Poukazuje na to, že v tomto období byli z funkce odvoláni dva soudci, a to ve věcech sp. zn. 11 Kss 2/2013 [pro nezpůsobilost k výkonu funkce podle § 91 písm. c) zákona č. 6/2002 Sb.] a sp. zn. 13 Kss 7/2011 [5 průtahů delších jednoho roku (2 téměř 4 roky) a nedodržení zákonné lhůty k projednání a rozhodnutí věci, soudce byl již dříve potrestán za podobné provinění]. Rovněž odkazuje na kárná opatření uložená v řízeních sp. zn. 13 Kss 8/2017, 13 Kss 7/2017, 13 Kss 1/2016, či 16 Kss 4/2016. S ohledem na judikaturu kárného soudu v tomto období se domnívá, že za svá pochybení měl být potrestán maximálně důtkou nebo mělo být upuštěno od potrestání. Novost této rozhodovací praxe navrhovatel dovozuje z toho, že se jí kárný soud neřídil, tudíž ji patrně neznal. Navrhuje provést důkaz veškerými meritorními rozhodnutími Nejvyššího správního soudu ve věcech Kss vyhlášenými do 9. 1. 2019.

[6] Navrhovatel také namítá, že se kárný soud v rozhodnutí č. j. 16 Kss 8/2017 – 249 nezabýval všemi jeho právními a skutkovými tvrzeními, jež předložil na 32 stranách své obhajoby; toliko zmínil okrajový argument týkající se čerpání dovolené podle vlastního uvážení. Navrhovatel z toho dovozuje, že se kárný soud k okamžiku vydání rozhodnutí o nezpůsobilosti neseznámil s jeho argumentací; ta je proto nyní nová a odůvodňuje obnovu řízení. Poukazuje na to, že druhým možným výkladem rozhodnutí o nezpůsobilosti je, že soud jeho argumenty pominul úmyslně, čímž by ovšem porušil zákon. K provedení důkazu navrhuje listiny založené ve spise sp. zn. 16 Kss 8/2017.

[7] Je přesvědčen, že odvolání z funkce soudce pro nezpůsobilost podle § 91 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. je trestem, nikoliv „ochranným opatřením“. Podstatné však je, že mu bylo uloženo ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti jeho stavu. Jediným důvodem, proč byl „vyhozen z justice“, je skutečnost, že byl dvakrát až třikrát za rok po dobu cca 30 dní v pracovní neschopnosti. Ta však sama o sobě (bez toho, že by způsobila nějaké následky na kvantitě či kvalitě vykonávané práce) není důvodem pro odvolání soudce z funkce. Dané opatření má sloužit k ochraně soudního rozhodování před negativními následky soudcovy nemoci; ty však nebyly kárným soudem vůbec zjišťovány. Pokud tedy v řízení nebylo shledáno konkrétní pochybení navrhovatele, nebyl dán důvod pro konstatování jeho nezpůsobilosti k výkonu funkce soudce. Rozhodovací praxe kárného soudu nadto dle navrhovatele zachází s pracovními neschopnostmi kárně obviněných jako s polehčujícími okolnostmi. K důkazu navrhuje veškerou judikaturu kárného soudu od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2021.

[8] Navrhovatel má dále za to, že jelikož v kárném řízení není přípustné odvolání proti rozhodnutí, musí být návrh na obnovu řízení řádným opravným prostředkem; případná věcná nesprávnost, nespravedlnost nebo nezákonnost rozhodnutí o nezpůsobilosti či jemu předcházejícího řízení, která je v běžném trestním řízení postihována odvoláním, má být proto v kárném řízení řešena právě skrze obnovu řízení. Důvodem k obnově řízení jsou tedy dle navrhovatele i skutečnosti, které by v běžném trestním řízení vedly ke zrušení rozhodnutí odvolacím soudem. Vady řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017 shledává konkrétně v tom, že se kárný soud nevypořádal téměř s žádným z jeho argumentů uvedených v obhajobě (jejich obsáhlý položkový výčet uvádí na str. 8 - 9 svého návrhu na obnovu řízení), stejně tak soud neodůvodněně neprovedl většinu jím navržených důkazů; tím bylo porušeno jeho právo na obhajobu. Za podstatnou vadu řízení považuje také nezákonný způsob získání údajů o jeho zdravotním stavu pro účely znaleckého zkoumání. Namítá též, že nebyla učiněna dostatečná skutková zjištění pro rozhodnutí ve věci. Kárný soud se zabýval pouze jeho psychickým onemocněním, které bylo od začátku mezi stranami nesporné; nezjišťoval však nic o následcích nemoci na výsledky jeho práce. Navrhovatel dále poukazuje na nesprávnost a nezákonnost výroku o uložení ochranného opatření odvolání z funkce soudce.

[9] Podáním ze dne 16. 1. 2022 navrhovatel doplnil své důkazní návrhy o výsledch členů kárného senátu vyřizujícího původní věc sp. zn. 16 Kss 8/2017, tedy: JUDr. Karla Šimky, JUDr. Pavlína Brzobohatého, JUDr. Milana Závurky, JUDr. Petra Vlacha, JUDr. Michala Žižlavského a prof. Marie Karfíkové.

[10] Předsedkyně Okresního soudu v Jindřichově Hradci (nástupkyně původního kárného navrhovatele) se k návrhu na obnovu řízení věcně nevyjádřila.

[11] Ministr spravedlnosti se k návrhu na obnovu řízení nevyjádřil.

III. Veřejné zasedání

[12] Kárný soud za účelem rozhodnutí o návrhu navrhovatele na povolení obnovy řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017 nařídil na den 28. 4. 2022 veřejné zasedání [přiměřeně

podle § 286 odst. 1 trestního řádu]. To se konalo za osobní přítomnosti navrhovatele a předsedkyně Okresního soudu v Jindřichově Hradci.

[13] Úvodem veřejného zasedání přednesl navrhovatel svůj návrh na obnovu řízení tak, jak byl písemně doručen kárnému soudu (srov. jeho shrnutí v odst. [4] – [8] tohoto rozhodnutí).

[14] Předsedkyně Okresního soudu v Jindřichově Hradci se vyjádřila tak, že dle ní nejsou dány důvody obnovy řízení; v návrhu totiž nejsou tvrzeny žádné relevantní nové skutečnosti a důkazy týkající se zdravotního stavu (způsobilosti) navrhovatele. Rozhodnutí o nezpůsobilosti je dle ní kvalitní; v řízení bylo rozhodováno po řádně provedeném dokazování, přičemž všechny důkazní návrhy byly patřičně zhodnoceny. Navrhovatel toliko napadá dříve provedené důkazy a domáhá se jejich odlišného hodnocení, což ovšem řízení o povolení obnovy neumožňuje. Připomněla, že navrhovatel byl zbaven funkce soudce z důvodu svého dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (který ani sám nezpochybňuje), nikoliv pro průtahy; důkazní návrhy jinými rozhodnutími kárného senátu se přitom týkají právě průtahů. Předsedkyně okresního soudu dále poukázala na to, že profese soudce je výjimečná; je službou lidem, přičemž je spravedlivé, že nároky na její výkon jsou vysoké. Jakkoli dle ní lze chápat, že je někdo nemocný, tuto funkci nelze vykonávat v každém stavu. Ztotožňuje se s rozhodnutím o nezpůsobilosti soudce.

[15] K dotazu předsedkyně senátu navrhovatel uvedl, že trvá na všech svých (v písemných podáních) vznesených důkazních návrzích. Ty kárný senát neprovedl, neboť je shledal irelevantní pro posouzení splnění podmínek obnovy řízení (blíže viz *Posouzení věci kárným senátem*). Soud konstatoval stěžejní body rozhodnutí NSS o nezpůsobilosti ze dne 9. 1. 2019, č. j. 16 Kss 8/2017 – 249.

[16] Navrhovatel dále kritizoval, že pokud soudní znalec shledá někoho nezpůsobilým k výkonu funkce soudce, kárný soud tento závěr automaticky respektuje; z funkce soudce jej tedy fakticky „vyhodili“ znalci. Rozporoval znalecký posudek; dle jeho názoru byl zcela jednostranný a nikterak neopověděl na (kárným senátem navíc nesprávně) kladené otázky. Zdůraznil, že znalec má odpovídat na odborné otázky a nemíchat se do právních závěrů soudu. Soudce je méně chráněn před nedobrovolným ukončením funkce než běžný zaměstnanec v režimu zákoníku práce, neboť u něj by pracovní neschopnost k ukončení pracovního poměru nevedla. Namítal, že rozhodnutí o nezpůsobilosti trpí takovými zásadními vadami, že z něj není vůbec zřejmé, proč byl odvolán z funkce soudce; jediným vyjádřeným důvodem bylo to, že si vybírá dovolenou po půldnech. Zopakoval, že vzhledem k nedostatku jakýchkoli dalších opravných prostředků musí být obnova řízení fakticky odvoláním, neboť nelze ponechat bez přezkumu nezákonné jednání a rozhodnutí kárného soudu v řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017.

[17] Předsedkyně Okresního soudu v Jindřichově Hradci závěrem uvedla, že nemoc může postihnout každého člověka; to nic nemění na tom, že navrhovatel nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav funkci soudce vykonávat. Popřela, že by navrhovatel byl zbaven funkce (pouze) kvůli svým pracovním neschopnostem; stalo se tak kvůli jeho

zdravotnímu stavu, jenž byl odborně posuzován. Uzavřela, že nejsou dány zákonné podmínky pro povolení obnovy řízení.

IV. Posouzení věci kárným soudem

[18] Podle § 22 odst. 1 kárného zákona může *ve lhůtě 3 let od právní moci rozhodnutí senátu podle § 19 odst. 1 soudce, předseda soudu, místopředseda soudu, předseda kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu, státní zástupce nebo soudní exekutor podat návrh na obnovu kárného řízení.*

[19] Dle § 26 kárného zákona se *v řízení o způsobilosti soudce a státního zástupce vykonávat svou funkci přiměřeně použijí ustanovení hlavy třetí* (tj. § 8 - § 25 kárného zákona). Kárný soud proto naznal, že podle § 22 odst. 1 kárného zákona lze podat také návrh na obnovu řízení o způsobilosti k výkonu funkce soudce. Návrh je proto přípustný.

[20] Rozhodnutí kárného soudu č. j. 16 Kss 8/2017 – 249 nabylo právní moci dne 9. 1. 2019. Navrhovatel podal návrh na obnovu řízení dne 4. 1. 2022. Návrh je tedy včasný.

[21] Podle § 25 kárného zákona platí, že *nestanoví-li tento zákon jinak nebo nevyplývá-li z povahy věci něco jiného, v kárném řízení se přiměřeně použijí ustanovení trestního řádu.* K tomuto ustanovení se vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 21. 1. 2008, sp. zn. III. ÚS 1076/07, v němž, mimo jiné, uvedl: „*To však neznamená, že kárné řízení je totéž jako řízení trestní; přiměřeným použitím je míněno, že ustanovení trestního řádu se použijí s přihlédnutím ke smyslu a podstatě kárného řízení, jímž je mimo jiné ochrana integrity soudcovského sboru, nezávislosti a nestrannosti soudců a soudní moci a důvěry veřejnosti v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů.*“

[22] Podle § 277 trestního řádu, *skončilo-li trestní stíhání vedené proti určité osobě pravomocným rozsudkem, pravomocným trestním příkazem, pravomocným usnesením o zastavení trestního stíhání, pravomocným usnesením o podmíněném zastavení trestního stíhání, pravomocným usnesením o schválení narovnání nebo pravomocným usnesením o postoupení věci jinému orgánu, lze v trestním stíhání téže osoby pro týž skutek pokračovat, pokud nebylo takové rozhodnutí zrušeno v jiném předepsaném řízení, jen byla-li povolena obnova trestního řízení. Před povolením obnovy lze k zajištění důkazního materiálu a k zajištění osoby obviněného provádět vyšetřovací úkony jen v mezích ustanovení této hlavy.*

[23] Podle § 278 odst. 1 věty první trestního řádu, *obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem nebo trestním příkazem, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti trestného činu nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu.*

[24] Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 3. 5. 2001, sp. zn. 3 Tz 82/2001, uvedl: „*Účelem obnovy řízení je odstranění nedostatků spočívajících ve skutkových zjištěních. Novou skutečnost podle § 278 odst. 1 tr. ř. lze proto definovat jako objektivně existující jev, který v téže věci není*

důkazem, ale může mít vliv na zjištění skutkového stavu věci v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Tyto nové skutečnosti mohou mít různorodou povahu a zpravidla se stávají předmětem dokazování. [...] odlišný (nový) výklad práva podmíněný právním názorem vysloveným v nálezu Ústavního soudu není okolností odůvodňující povolení obnovy řízení. V této souvislosti lze odkázat i na usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 111/98, podle něhož právní názor či jeho změna nemůže být novou skutečností, která by měla nebo mohla být důvodem obnovy řízení.“

[25] Ústavní soud v nálezu ze dne 1. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 792/02, konstatoval: „Obnova řízení je (...) mimořádným opravným prostředkem, jehož účelem je odstranit nedostatky ve skutkovém zjištění. V řízení o obnově se nezjišťuje správnost původního rozhodnutí, nýbrž se posuzuje, zda dojde k předložení nových skutečností či důkazů, které by mohly změnit původní výroky napadeného rozhodnutí. (...) Obnova řízení ukončeného pravomocným rozsudkem tedy řeší výhradně vady ve skutkových zjištěních, které vznikly tím, že soudu v době jeho rozhodování nebyly známy skutečnosti nebo důkazy způsobilé změnit skutkový stav věci a teprve na tomto skutkovém základě ovlivnit jeho právní posouzení a následně i výrok o vině, náhradě škody či trestu. Nelze proto v řízení o povolení obnovy řízení novou skutečnost spatřovat ve vadě v právním posouzení věci dovozované z jiného (pozdějšího) výkladu právní normy. (...) Novými skutečnostmi mohou být pouze skutečnosti soudu v původním řízení neznámé, které však již v době vydání rozhodnutí existovaly a teprve později vyšly najevo. Nový výklad ustanovení hmotného práva trestního, byť by byl obsažen v nálezech Ústavního soudu, proto již z tohoto důvodu novou skutečností ve smyslu citovaného ustanovení nemůže být, jestliže v době vydání původního rozhodnutí neexistoval. (...) Způsobilost skutečností, které vyšly nově najevo, změnit původní rozhodnutí, je třeba posuzovat podle právního stavu existujícího v době vydání původního rozhodnutí, tedy ex tunc, a k případným změnám hmotného práva nelze jako k rozhodné skutečnosti odůvodňující povolení obnovy řízení přihlížet. (...) Nelze-li tedy za novou skutečnost v řízení o povolení obnovy považovat zrušení určitého ustanovení hmotného práva trestního, (...) tím méně lze za takovou skutečnost považovat jiný výklad existujícího právního předpisu.“

[26] V rozhodnutí ze dne 25. 4. 2018, č. j. 13 Kss 2/2018 - 230, pak kárný soud specificky ve vztahu ke kárnému řízení shrnul podmínky plynoucí z § 278 odst. 1 věty první trestního řádu a související trestní judikatury následovně: „Obnova kárného řízení, které skončilo pravomocným rozhodnutím o vině, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy kárnému soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné rozhodnutí o vině anebo vzhledem k nimž by původně uložené kárné opatření bylo ve zřejmém nepoměru k povaze a závažnosti kárného provinění nebo k poměrům kárně obviněného nebo uložený druh kárného opatření by byl ve zřejmém rozporu s účelem této sankce (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 11. 5. 2011, č. j. 13 Kss 4/2011 - 60, o povolení obnovy kárného řízení). [...] Kárný soud návrh na povolení obnovy řízení ovšem zamítne podle § 283 písm. d) trestního řádu ve spojení s § 25 zákona č. 7/2002 Sb., neshledá-li důvody obnovy podle § 278 trestního řádu (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 11. 10. 2011, č. j. 13 Kss 3/2011 - 51, jímž byl zamítnut návrh kárně odsouzeného na obnovu kárného řízení). [...] obnova řízení jakožto mimořádný opravný prostředek se vztahuje podle § 278 odst. 1 trestního řádu výhradně na vady ve skutkových zjištěních, které vznikly tím, že soudu v době jeho rozhodování nebyly známy skutečnosti nebo důkazy způsobilé změnit

skutkový stav věci a teprve na tomto skutkovém základě ovlivnit jeho právní posouzení a následně i výrok o vině či o sankci (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 792/02). [...] návrh na obnovu kárného řízení je mimořádným opravným prostředkem, který není a z povahy věci ani nemůže být založen na revizním principu.“ Kárný soud má za to, že tyto závěry jsou *mutatis mutandis* aplikovatelné též na obnovu řízení o způsobilosti k výkonu funkce soudce.

[27] Navrhovatel za důvod obnovy řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017 považuje jak rozhodovací praxi kárných senátů týkající se průtahů soudců vzniknuvší až po vydání rozhodnutí o nezpůsobilosti [argumentuje tím, že v okamžiku rozhodování kárného soudu ještě neexistovala], tak také judikaturu vydanou před daným rozhodnutím [již se kárný soud neřídil, z čehož navrhovatel dovozuje, že ji neznal]. Kárný soud ovšem předně zdůrazňuje, že „skutečností soudu dříve neznámou“ ve smyslu § 278 odst. 1 věty první trestního řádu může být pouze taková, která již existovala v okamžiku vydání rozhodnutí a později toliko teprve vyšla najevo. Pro obnovu řízení jsou nadto relevantní pouze dříve neznámá skutková zjištění, nikoliv otázky spojené s právním posouzením věci, jako např. rozhodovací praxe soudu; ostatně ani zásadní změna dosavadní judikatury (natož toliko následný vývoj praxe ukládání konkrétních opatření v individuálních případech) nemůže být novou skutečností, která by mohla být důvodem obnovy řízení. Soud proto konstatuje, že kárná rozhodnutí vydaná po 9. 1. 2019 jsou pro obnovu předmětného řízení zcela irelevantní; neprovedl je proto ani jako důkaz. Pokud jde o kárnou judikaturu z období od 1. 1. 2014 do 9. 1. 2019, tato mohla a měla být v době vydání rozhodnutí o nezpůsobilosti známa jak kárnému soudu (z jeho činnosti), tak i navrhovateli (z veřejně dostupných zdrojů – srov. www.nssoud.cz); její novost nelze rozhodně dovozovat z toho, že se jí kárný soud údajně neřídil. Opět se přitom nejedná o žádná skutková zjištění, nýbrž o tehdejší rozhodovací praxi v ukládání kárných opatření za konkrétní kárná provinění; ani tato rozhodnutí proto soud neprovedl jako důkazy. Kárný soud zároveň upozorňuje na zásadní skutečnost, že všechna navrhovatelem předkládaná rozhodnutí [srov. přílohy A) a B) jeho návrhu] se týkají kárné odpovědnosti soudce za kárné provinění spočívající v nedůvodných průtazích v řízení. Navrhovatel však byl v řízení, o jehož obnovu usiluje, shledán nezpůsobilým k výkonu funkce soudce ze zdravotních důvodů; kárný soud v tomto rozhodnutí přitom uvedl, že návrh na zahájení kárného řízení pro průtahy byl zkonsumován a vůbec o něm nerozhodoval. Taktéž proto jsou tvrzené důvody obnovy řízení tkvící v průtahové judikatuře kárného soudu zcela liché.

[28] Dále navrhovatel prezentuje konstrukci, že jelikož se kárný soud v rozhodnutí o nezpůsobilosti údajně nezabýval všemi jeho tvrzeními učiněnými v obhajobě, znamená to, že se s nimi vůbec neseznámil a ty jsou proto nyní nové. Kárný soud odmítá, že by argumenty uvedené ve vyjádření navrhovatele k návrhu na zahájení řízení o nezpůsobilosti soudce (jež je obsahem řádně žurnalizovaného spisu vedeného k věci sp. zn. 16 Kss 8/2017), mohly být nyní novými, dříve kárnému soudu neznámými, skutečnostmi. Navrhovatel opět fakticky (stejně jako v případě shora pojednané judikatury vydané do 9. 1. 2019) pouze brojí proti způsobu, jakým kárný soud s těmito argumenty naložil; jedná se tedy materiálně o námitky proti právnímu posouzení věci, příp. přezkoumatelnosti daného rozhodnutí, které však nejsou s to odůvodnit obnovu řízení.

[29] Otázka, zda odvolání z funkce soudce pro nezpůsobilost podle § 91 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. je trestem, či ochranným opatřením, je dle kárného soudu v projednávané věci zcela bezpředmětná.

[30] Navrhovatel následně tvrdí, že jelikož v kárném řízení není přípustný jiný řádný opravný prostředek, je možné věcnou nesprávnost, resp. nezákonnost kárného rozhodnutí bez jakýchkoli omezení řešit skrze obnovu řízení. Tomuto názoru kárný soud nemůže přisvědčit. Právní úprava kárného řízení výslovně nepřipouští odvolání jakožto řádný opravný prostředek [srov. § 21 kárného zákona]; zároveň také explicitně uvádí, že jiný opravný prostředek (krom obnovy řízení) není v kárném řízení přípustný [srov. § 22 odst. 2 kárného zákona]. Pro obnovu kárného řízení přitom kárný zákon nestanoví žádnou vlastní úpravu, resp. specifické (širší) důvody pro její povolení; je proto nutno vycházet z přiměřeného užití trestního řádu. V kárném řízení nejsou dány žádné mimořádné důvody odchýlit se od esenciální povahy tohoto institutu jako mimořádného opravného prostředku, jehož účelem je odstranit nedostatky ve skutkovém zjištění [srov. § 25 kárného zákona, shora citované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2018, č. j. 13 Kss 2/2018 - 230].

[31] Již v rozhodnutí ze dne 15. 1. 2020, č. j. 16 Kss 4/2019 - 70, Nejvyšší správní soud konstatoval, že: „v rovině ústavní není nezbytné, aby v kárném řízení existoval řádný opravný prostředek. Systém kárného řízení je v podstatné míře v rukou zákonodárce, který má v ústavních mantinelech relativně široký prostor pro diskreci. Je nepochybné, že kárné řízení se musí konat před reálně nezávislým orgánem majícím charakter soudu a že musí skýtat záruky plného prozkoumání věci kárně stíhaného soudce jak po stránce skutkové, tak po stránce právní (...). Podoba opravných prostředků je však již spíše věcí úvah o vhodnosti a účelnosti, zohledňujících mimo jiné i aspekty ekonomie řízení, jeho rychlosti či přesvědčivosti pro veřejnost kvůli zachování důvěryhodnosti soudního systému aj. Jestliže historický zákonodárce v roce 2008 původní dvojinstanční model kárného řízení změnil na model jednodinstanční a kárná řízení přesunul k jednomu ze dvou nejvyšších soudů, pohyboval se v ústavních mantinelech a učinil tak na základě své úvahy o vhodnosti a účelnosti takové změny. Z důvodové zprávy k návrhu zákona, jenž byl bez podstatné změny oproti návrhu po svém schválení vyhlášen pod č. 314/2008 Sb., je přitom patrné, že navrhovatel velmi pečlivě otázku jednoinstančnosti zvažoval (...). Pokud současně ponechal bez úprav stávající model obnovy kárného řízení jako mimořádného opravného prostředku, lze se domnívat, že jeho úmyslem bylo zachovat dosah a účel obnovy kárného řízení beze změny i poté, co se přejde na jednodinstanční model. Rozšiřování dosahu nebo účelu obnovy řízení nad rámec doslovného znění § 22 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., jenž novelou z roku 2008 nedoznal změny (...), by tedy s největší pravděpodobností nekorespondovalo s intencí historického zákonodárce. Ostatně shora již zmíněná důvodová zpráva k tomu ve zvláštní části, k části třetí, k čl. IV, k bodu 52 a 60 uvádí (...): „Zrušují se ustanovení týkající se odvolacího řízení; proti rozhodnutím v řízení ve věcech soudců a státních zástupců nebude přípustné odvolání. Ponechává se možnost soudce, předsedy nebo místopředsedy soudu nebo předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu a státního zástupce podat návrh na obnovu řízení.“ K takovému rozšiřujícímu výkladu nejsou ani důvody objektivně teleologické. Více instancí nemusí nutně znamenat více spravedlnosti. Jistěže dvě instance dávají možnost vadu rozhodnutí první instance napravit rozhodnutím instance druhé. Rozhodování v jediné instanci však může vést i k tomu, že členové příslušného kárného senátu budou zvažovat všechny rozhodné aspekty věci mimořádně pečlivě

a odpovědně právě s vědomím, že rozhodnutí, na jehož vydání se podílí, je pro kárně obviněného konečné a osudové. Zavedení dvou instancí může teoreticky vést i k výsledku méně spravedlivému, a sice k jakémusi systému kolektivní neodpovědnosti. První instance může být nadměrně přísná, či naopak mírná, neboť může přinejmenším podvědomě spoléhat na to, že její případný „ústřel“ napraví instance druhá. A druhá instance může mít tendenci být zdrženlivá v korekci rozhodnutí první instance na základě důvěry v to, že první instance věděla, proč rozhodla, jak rozhodla. Posuzování míry spravedlnosti a preciznosti rozhodování v jedné, anebo ve dvou instancích je bez rozsáhlé analýzy rozhodovací praxe a psychologie soudcovského rozhodování založeno spíše na subjektivních pocitech a spekulacích. Zákonodárce zvolil roku 2008 jednoinstanční model kárných řízení. Lze-li jej považovat za dostačující pro ochranu práv soudce, pak lze mít i za to, že není třeba nedostatek v této ochraně jakkoli kompenzovat rozšiřujícím výkladem „zbývajícího“ mimořádného opravného prostředku, jelikož žádný takový nedostatek, jež by bylo třeba výkladem napravit, neexistuje.“

[32] Navíc lze poukázat na to, že problematikou jednoinstančnosti kárného řízení soudců se, právě k návrhu Nejvyššího správního soudu na zrušení § 21 kárného zákona, zabýval také Ústavní soud v nálezu ze dne 29. 9. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 33/09. Ten naznal, že „kárné řízení se soudcem není řízením o trestním obvinění ve smyslu čl. 6 Úmluvy a čl. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Proto (...) právo na odvolání proti rozhodnutí v tomto řízení explicitně v ústavním pořádku garantováno není. (...) rozhodnutí zákonodárce o vyloučení možnosti odvolání není svévolné či nelogické a nepopírá principy, na nichž je český právní řád vystavěn; lze je totiž podepřít objektivně existujícími specifiky kárného řízení. Není možno akceptovat argument navrhovatele, podle něhož odporuje principu racionálního zákonodárce, pakliže jeden právní předpis zakotvuje obligatorní dvouinstančnost v jakýchkoli případech, kdy „hodnota sporu“ převyšuje již 2 000 Kč (dnes 10 000 Kč), a na straně druhé u kárného řízení, kdy majetková sankce, sankce profesní a sankce prestižní může být mnohonásobně intenzivnější a citelnější, tato dvouinstančnost zaručena není. Takovéto srovnání lze totiž z povahy věci provést pouze u řízení, jež jsou srovnatelná (způsobitelná komparace). Kárné řízení se soudci obecných soudů je řízením velmi specifickým, jež s „klasickými“ soudními řízeními srovnávat nelze; nejde o „klasickou“ civilní ani trestní věc (srov. výše), nýbrž o řízení s osobami, jež jsou ke státu ve služebním (či obdobném) poměru. V této souvislosti lze odkázat i na desetiletí váhání, zda vůbec obdobná řízení zařadit pod režim ustanovení čl. 6 Úmluvy (...) nutno dodat, že byť by i Ústavní soud dospěl k závěru, že řízení podle napadeného zákona je ve svém charakteru řízením trestním, nevedl by tento závěr nutně a bez dalšího k jeho derogaci, a to ať už v celku či jen v ustanovení jeho § 21. To lze podpořit i zněním čl. 2 odst. 2 Protokolu č. 7 k Úmluvě, podle něhož - kdyby i určité řízení bylo řízením trestním - nemusí být právo na odvolání proti rozhodnutí v tomto řízení garantováno, rozhodoval-li v prvním stupni nejvyšší soud. Vzhledem k této skutečnosti (tedy rozhodování vrcholné soudní instance již v prvním stupni) rovněž nelze akceptovat argument, že by se jednoinstančnost řízení mohla (měla) podepsat na výsledné kvalitě meritorního rozhodnutí. (...) Dle názoru Ústavního soudu nezpůsobuje protiústavnost napadeného zákona (resp. jeho ustanovení § 21) ani fakt, že jednoinstanční model kárného řízení byl zaveden poté, kdy již po určitou dobu existoval model dvouinstanční. Tuto změnu nelze vnímat - jak činí navrhovatel - jako ústavně zapovězené snížení standardu procesní ochrany základních práv. Nelze jednoduše prohlásit, že jde o snížení standardu procesní ochrany základních práv, neboť byla provedena reforma celého modelu spočívající mj. ve sjednocení kárných řízení či změně obsazení kárných senátů; zavedení jednoinstančního řízení bylo vyváženo tím, že všechna řízení jsou nyní před Nejvyšším

správním soudem, který by měl - jako vrcholná soudní instance - poskytovat dostatečné záruky spravedlivého procesu.“

[33] S ohledem na výše citované závěry o (ústavní) akceptovatelnosti jednoinstančního pojetí kárného řízení soudců lze jednoznačně konstatovat, že absence řádného opravného prostředku (odvolání) v kárném řízení není důvodem pro to, aby byly výkladem soudu jakkoli rozšiřovány důvody obnovy (kárného) řízení stanovené v § 278 odst. 1 věty první trestního řádu.

[34] Kárný soud se proto meritorně vůbec nezabýval argumentací navrhovatele, jíž brojí proti posouzení právních otázek a hodnocení důkazů v původním řízení sp. zn. 16 Kss 8/2017, tedy typickými „odvolacími“ námitkami. Tvrzené důvody obnovy řízení, spočívající v údajné nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o nezpůsobilosti, nevypořádání všech jeho argumentů uvedených v obhajobě, neprovedení všech navržených důkazů, nezákonném způsobu získání údajů o jeho zdravotním stavu pro účely znaleckého zkoumání, jednostrannosti znaleckého posudku, nedostatečných skutkových zjištěních věci, nepoměru mezi závažností zdravotního stavu a uloženým opatřením, či nedostatečné pracovně-právní ochraně soudce, nejsou z hlediska § 278 odst. 1 věty první trestního řádu jakkoli relevantní.

[35] Soud proto nevyhověl ani důkazním návrhům, jež měly prokazovat výše nastíněné „odvolací“ námitky; neprovedl tedy důkaz veškerou svou judikaturou vydanou od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2021, ani nepřistoupil k výsledku všech členů kárného senátu vyřizujícího původní věc sp. zn. 16 Kss 8/2017. Obsahem soudního spisu se důkaz neprovádí (viz podání navrhovatele, rozhodnutí č. j. 16 Kss 8/2017 – 249).

[36] Byl-li navrhovatel přesvědčen, že rozhodnutím o nezpůsobilosti byla dotčena jeho ústavně garantovaná práva (např. právo na spravedlivý proces), mohl proti němu podat ústavní stížnost. Této možnosti však navrhovatel nevyužil, což nyní nemůže suplovat svým nepřipustně široce pojatým návrhem na obnovu řízení.

[37] Kárný soud závěrem podotýká, že aby mohl být navrhovatel se svým návrhem na obnovu řízení úspěšný, musel by plausibilně tvrdit (a navrhnout k tomu odpovídající důkazní prostředky), že jeho psychický stav byl v době vydání rozhodnutí o nezpůsobilosti jiný, než jak byl znalecky zjištěn, přičemž jeho skutečný zdravotní stav by mu nebránil v řádném výkonu funkce soudce. Pokud by tak učinil, kárný soud by ustanovil znalce k odbornému posouzení dané otázky. Navrhovatel však nastíněné tvrzení nevznsl.

[38] S ohledem na výše uvedené kárný soud návrh navrhovatele na obnovu kárného řízení vedeného u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 16 Kss 8/2017 za přiměřeného použití § 283 písm. d) trestního řádu výrokem I. tohoto rozhodnutí zamítl, neboť neshledal důvody obnovy podle § 278 odst. 1 věty první trestního řádu.

[39] Vzhledem k tomu, že navrhovatel zaplatil soudní poplatek ve výši 5 000 Kč (srov. kolky vylepené na návrhu – viz č. l. 1 spisu), ačkoliv k tomu nebyl povinen, rozhodl výrokem II. tohoto rozhodnutí kárný soud v souladu s § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb.,

o soudních poplatcích, v rozhodném znění, o jeho vrácení navrhovateli. Poplatek mu bude vrácen do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (§ 10a odst. 1 téhož zákona).

P o u č e n í: Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné (§ 21 zákona č. 7/2002 Sb.).

V Brně dne 28. dubna 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně kárného senátu